(דף סה.) יש להן דרך זה על זה משום דמוכר בעין רעה

משיירין לכל אחד אלא הצריך לחלקו

כגון דרך: אמר רב הונא אע"ג דאמור רבגן הקונה שני אילנות

בר'. וא״ת לפי׳ רבינו שמואל דלר״ע

דאמר בעין יפה מוכר קנה אילן

אחד יש לו קרקע מאי קאמר רב

הונא אף על גב דאמרי רבנן הקונה

ב׳ אילנות אין לו קרקע כו' משמע

דאי הוה אמר דקנה קרקע או לא

היה חידוש במשייר ב' אילנות דיש

לו קרקע א"כ מאי קאמר ואפילו

לר"ע וכו' מה אפילו הא לדידיה קנה

אילן אחד יש לו קרקע וי"ל דה"ק

דאע"ג דאמור רבנן דב׳ אילנות לא

קנה קרקע ובשלשה קנה משום דלח

אזיל קרקע בתר אילנות אלא כשיש

ג׳ ולא בב׳ ולא מטעם עין יפה ב אפ״ה

בשייר אזיל קרקע בתר שניש והשתא

ודאי אי לאו טעמא דעין יפה ה"א (ט)

דבשנים קנה קרקע כל שכן בשייר

שני אילנות לפניו דיש לו קרקע ג:

מוכר היכי אמר הכא זכו בכולה כמו גבי מתנה וי"ל הכא לאו משום עין יפה הוא אלא משום דרולין להסתלק זה מזה" ואין ל) [לעיל סד:], כ) [לעיל סה:], ג) ערכין יד., ד) [לעיל סה:],
סה:], כ) [לעיל נג. סה:],
ח) [לקמן סה:],
ח) [לעול לו. לקמן פב:], מ) שייך לדף ע:, ע) ל"ל שני אילנות. יעב"ד,

הגהות הב"ח

(א) במשנה וחכ"א אינו לריך ליקח לו דרך ומודה: (ב) גם' דקא מכחשי בארעא וכו' דמתני' דפירקין הס"ד: (ד) ד"ה אבל וכו' כל הני דאמרז לא מכר ואפי הנהו לאמן בכלל: (ד) ד"ה ומתמה דאינן בכלל: (ד) ד"ה ומתמה וכו' לא פירש הוא דהמוכר: (1) ד"ה זה היה וכו' ומדלא פירש הפסיד: (ז) ד"ה שני פירש הפסיד: (ו) דיה שני אילגות וכוי יש לו קרקע ליטע אחרים במקומן כדמנן לקמן: (ח) ד"ה ה״ז וכוי דאמרי מוכר בעין: (ע) תום' ד״ה אמר וכוי ה״א דכיון דבשנים הנה:

מוסף רש"י . לא את הבור ולא את הגת. קתני רישא המוכר השדה מכר האבנים כר אבל לא מכר האבנים שאינם לצלכה, ולא את הבור ולא את הגת כו', בבור שבתוך השדה מיירי, שהיו עושין כתוך השדה בור להשקותו, במוך השדה צור נהשקה... ולא את הגת שנשדה (לעיל חד:). בין חרבין. שאין סד:). בין הרבין. שאין מים בבור ואין כרמים סמוך לגם ולא יונים בשובך (שם). ביז ישוביז, מיושנים, וחית בין ישובין. מועכט, וחת דגרסי יושבים, כל הגך אינן בכלל שדה (שם). וצריך. המוכר, ליקח לו דרך (שם. דברים אמורים. במה דברים אמורים. דפליגי רבנן ואמרי דלריך לוקח ליקח דרך אבל מוכר לא לריך משום דבעין רעה מוכר, הני מילי מוכר, אבל בנותן הני מילי מוכר, אבל בנותן מתנה מודו דבעין יפה יהיב, ויסיב גם את הדרך (לעיד ויסיב גם את הדרך (לעיד סה.). הקדיש את כולה. כל אשר בתוכה (עורבין יד.). את הקדיש. אילנות שבה, אלא את החרוב המורכב האת סדן השקמה. שהס זקנים וגדולים מחד ויונקים משדה הקדש טפי משחר חילנות, והכי מפורש בנ"ב, סדן השקמה דדרך שקמין להוץ אותם כדי שיגדלו בעובי יקוד שנקלן קרי ליה במולת שקמה ולאחר קלילה קרי ליה סדן השקמה, הכי תניא במס' נדה (ח: ערכין יד.). הקונה שני אילנות. סתמל לל קנה שני אידבות. סמנת ה מקנה קרקע סביביו כלל ומפילו מקום המילן, והרי הוא כמי שקנאן לפירותיו שכשייבש יעקרנו וילך (לקמן פא.). הני מילי גבי בור ודות. הוא מילי גבי בור ודות. הוא כלל, הלכך לא אסיק מוכר אדעתיה לעכב לעצמו כלום מן הקרקע והלכך לריך ליקח ממנו דרך לילך אל בורו (דעיל דו.). דקא מכחשי. (מערי דו). דקא מבחשר. השבשים בקרקע וגם מעכבין את המתרישה ודאי אסיק אדעתיה לשייר לעלמו קרקע סביבות האילנות, כדי שלא יוכל הלוקח לערער עליו וולותר כשיבשו אילנותיו עקור אילנותיך שקול וזיל דהא מזקי לארעאי (שם).

ונטעון נמי ליתמי: יי אמר רבא הלכתא נשבע וגובה מחלה. פלגא הארקו זכו בשרה זכו בכודה. וא"ת לרב דאמר לעיל מלוה אבל פלגא פקדון לא גבי דטענינן להו ליחמי אביהם החזיר לך ומשתבעין שבועת יורשין ופטורין. והך דאמריגן בפ' כל הנשבעין (שבועות דף מה:) אמר רמי בר חמא כמה מעליא הא שמעתא א"ל

רבא מאי מעליותא כו׳ עד מכלל דתרוייהו סבירא להו המפקיד אצל חבירו בעדים א"ל להחזיר לו בעדים בשטר מיהא לריך להחזיר לו בשטר פר"ח וא"נ בעדים והכא קפסיק רבא נשבע וגובה מחלה דמשמע דחין לריך להחזיר לו בעדים כרב חסדא איכא למימר דהאי דקאמר התם מכלל דתרוייהו סבירא להו לא קאי אלא אהמפקיד את חבירו בעדים אבל אהמפקיד בשטר לא קאי וא"נ קאי לאו דוקא דהא מדרמי בר חמא דשני לרבא דאפקיד ליה בשטר איכא למידק דס"ל לרמי בר חמא הכי אבל מדשתיק רבא ליכא למידק דהאי דשתיק משום דלפי סברת רמי בר חמא דס"ל דמפקיד בשטר נריך להחזיר לו בעדים ליכא לאקשויי תו ומיהו רבא אכתי בקושיא קאי דלא מעלים ההים שמעתם כדפסיק הלכתא הכא נשבע וגובה מחלה ואין לריך להחזיר לו בעדים: איפכא דמחזיק מאה גולפי אשתכח דהוה מחזיק מתנינן. דייני גולה אמרי נשבע וגובה מחלה דהיינו נמי כרבא: בותבר' נא אם הבור. שבשדה אע"פ שאמר לו כל מה שבתוכה: מכרן לאחר. והשדה עיכב לעלמו: נמה דברים אמורים. כל הני לא מכר דמתני׳ (a): במוכר. דאפי׳ למ״ד מוכר בעין יפה

איפכא מתנינן לה: מתני' מאלא את הבור ולא את הגת ולא את השובך בין חרבין בין ישובין יוצריך ליקח לו דרך דברי ר"ע וחב"א אינו צריך (שומר ה"ע בזמן שאמר לו חוץ מאלו שאינו צריך ליקח לו דרך מכרן לאחר ר"ע אומר אינו צריך ליקח לו דרך וחכ"א צריך ליקח לו דרך סיבד"א במוכר אבל בנותז מתנה נותן את כולה האחין שחלקו זכו בשרה זכו בכולה יהמחזיק בנכסי הגר החזיק בשרה החזיק בכולה מיהמקריש את השרה הקריש את כולה ר"ש אומר המקדיש את השדה לא הקדיש אלא את החרוב המורכב ואת םדן השקמה: גב" מאי שנא מכר ומאי שנא מתנה פירש יהודה בן נקוסא לפני רבי זה פירש וזה לא פירש האי זה פירש וזה לא פירש זה לא פירש וזה לא פירש הוא "אלא זה היה לו לפרש וזה לא היה לו לפרש מההוא דאמר להו הבו ליה לפלניא ביתא

מאה ועשרין אמר מר זומרא מאה אמר ליה מאה ועשרין לא אמר ליה רב אשי אמר מי לא תנן ייבמה דברים אמורים במוכר אבל בנותן מתנה נותן את כולן . אלמא ∞מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב יה"נ מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב המקריש את השדה הקדיש וכו': אמר רב הונא אע"ג דאמור רבנן ייהקונה שני אילנות בתוך של חבירו הרי זה לא קנה קרקע למכר קרקע ושייר שני אילנות לפניו יש לו קרקע ואפי' לר"ע דאמר מוכר בעין יפה מוכר הני מילי יגבי בור ודות דלא קא מכחשי בארעא אבל אילנות דקא מכחשי בארעא פ

איפכא מתנינן. דהכי אמרו דאינו גובה אלא מחצה: זה פירש. שהוא קונה השדה קנה הני דמפיק מתני׳ המקבל מתנה אין דרכו לפרש מהמקבל הלכך יש לו הכל. ומקשה רבי האי זה לא פירש וזה לא קונה לכתוב כך אני קונה אלא המוכר דרכו לכתוב כך וכך אני מוכר: אלא זה היה לו לפרש. ללוקח כל מה שיש בשדה וכיון כל מה שיש בשדה וכיון דלא דקדק שיפרוש לו הוא הוא דאפסיד אנפשיה ואין לו כל הני דמפיק מתני׳. אבל המקבל מתנה לא היה לו לפרש לדקדק . שיתן לו הכל אלא כיון שנתן לו סתם ולא אמר ...ן בווו קנוו הכל: מאה גולפי. מאה חביות: פיסקא האחין שחלקו. זכו בשדה: בכולה. שחלקו עם הבור ועם הדות דכל אחד מקנה לחבירו חלקו בעין יפה: המקדיש את השדה הקדיש את כולה. דכל המקדיש בעין יפה מקדיש אפי׳ הבור יהדות: ר״ש אומר המקדיש את השדה לא הקדיש. מכל לא מכר והמקדיש הקדיש . כדמפרש בגמ': הרי לא קנה קרקע, דג' אילנות יא קנה קו קצר זג אינות יש להן קרקע ולא לשנים: דלא מכחשי בארעא. לא לניר ולא לזריעה הלכך לא קפיד בעל השדה הלוקח קבר בכי השדה בהן והן של מוכר השדה וצריך ליקח לו דרך אבל הכא היכא דמשייר אילנות דהנהו אילנות שרשייהו מכחשי בהקרקע ולא אמר ליה הלוקח כלום ש"מ . דודאי שיורי משייר המוכר קרקע מקום האילנות לפניו להכי לא קאמר ליה מידי:

מוכר ה"מ דמה שמפרש במכירתו מכר הכל ולא עיכב לעצמו כלום ממה שמכר לחבירו כגון המוכר בית ושדה שלא עיכב דרך לילך לבורו ולדותו ולגתו אבל למכור יותר ממה שפירש לגבי הכי לא הוי עין יפה למכור בכלל שדה דברים אחרים שאינן בכלל שדה: אבל בנוסן מסנה נוסן אם כולה. כל הני (ד) דאמרו לא מכר ואפילו הני דאינן בכלל מה שבחוכה כגון חרוב המורכב וסדן השקמה ובור וגת ושובך והכי מוכח גבי הקדש וה"ה לכל הנך וטעמא משום דנותן בעין יפה נותן יותר מדאי ואפילו מאי דלא היי בכלל שדה הואיל וקבוע בתוך השדה ומיהו אם יש מעות בשדה או תבואה תלושה שאינה לריכה לקרקע או כל דבר שלא הולרך לתנא דמתני׳ להזכיר ולומר לא מכר משום דמילתא דפשיטא הוא דאינו בכלל שדה כלל ההיא ודאי לא קנה לה מקבל מתנה: **זכה בכולה.** אפילו בור וגת ושובך שבשדה קנה שכיון שזה נוטל שדה אחת וזה אחת כנגדו להסתלק זה משל זה נתכוונו. ומיהו להיות לו דרך לפנימי על החילון איכא למימר דאית ליה כרב כדפרישנא טעם לעיל (דף סה.) דא"ל אדור בשדה שלי כי היכי דדרו בה אבהתאי כדכתיב [מהלים מה] תחת אבותיך יהיו בניך: **החזיק ברולה**. אפילו בחרוב וסדן. ואע"ג דחשיבנא ליה בגמ' [סט:] כשתי שדות וגבי ב' שדות ומצר אחד בינייהו והחזיק באחת מהן ע"מ לקנות אותה ואת חבירתה אמרינן בחזקת הבתים (לעיל דף גגי) אותה קנה חבירתה לא קנה אפ״ה הכא קנה דנהי נמי דב׳ שדות חשבינן לשדה ולחרוב המורכב מיהו ליכא מצר ביניהן דכב׳ שדות ואין מצר אחר ביניהן דמו: הקדיש אם כולן. דבעין יפה מקדים כמו נותן: ר"ש אומר המקדים אם השדה לא הקדיש. כלום מכל אותן דברים שאמרנו גבי מוכר דלא מכר דהמקדים דעתו כדעת מוכר שלא הקדים אלא מה שפירש: אלא את תרוב המורכב כו'. דאע"ג דגבי מכירת השדה אינן מכורין הכא מוקדשין. וטעמא מפרש בגמ' [ע"ב]: גבו' מאי שנא מכר ומ"ש מסנה. נהי נמי דנותן בעין יפה נותן טפי ממוכר אפ״ה זימנין שאינו נותן אלא מה שמפרש בפיו אבל מידי שאינו בכלל לא קיהיב כגון הנך דתנן בהו לא מכר: זה פירש. נותן פירש לו את הכל והלכך קנה הכל. ולקמיה פריך עלה: ומתמה האי כו' והרי זה לא פירש וזה לא פירש (©. דהמוכר והנוסן ססמא קסני: זה היה לו לפרש. נותן מתנה כיון דרגיל ליתן בעין יפה אם איתא דהאי לאו בעין יפה יהיב היה לו לפרש ולשייר בור וגת ושובך וכל הנך דמתני׳ ומדלא 🛈 שייר הפסיד אבל מוכר זוזי אנסוהו ולא מכר אלא מה שפירש ואפילו אם יש שרגיל למכור בעין יפה מסתמא אין לומר כן דיד לוקח על התחתונה דלא היה לו לפרש. ורבינו חננאל פירש הקונה היה לו לפרש דכיון שנותן דמים אינו מתבייש מן המוכר ומדלא הזקיק למוכר לפרש לו הכל הפסיד אבל מקבל מתנה בושת יש לו מן הנותן ואין לו לפרש ולשאול לו בור וגת ושובך הלכך עליה דנותן רמיא לגלויי ואם לא פירש קנה הכל: דמחזיק מאה גולפי. בקרקע רוחב ואורך הבית יכולין לסדר מאה חביות דהיינו י׳ חביות אורך על י׳ חביות רוחב: דהוה מחזיק מאה ועשרים. ולא היה לו בית אחר של מאה: מאה ועשרים לא א"ל. ויטול בבית ה' חלקים וחלק ו' דהיינו כ' חביות יפסיד: **בעין יפה יהיב.** כל הבית כולה והאי דקאמר מחזיק מאה גולפי סבור היה שלא היה מחזיק יותר ולשם חשיבות אמר כן דמתנה גדולה כזאת נותן לו: דאמור רבנן. במתני׳ דהמוכר את הספינה (לקמן דף פא.): שני אילנוס. אבל ג' חשיבי שדה אילן וקנה קרקע ביניהן וחוצה להן כמלא אורה וסלו ואם מחו יש לו קרקע (1) כדתנן לקמן בהמוכר את הספינה: ה"ז לא קנה קרקע. ביניהן וחוצה להן וגם אם מתו אין לו קרקע ליטע אחרים במקומן כדחנן לקמן באידך פירקין ולא קנה אלא לפירותיו כל זמן שיחקיים האילן ואליבא דרבנן אחיא דאמרי ווו בעין רעה מוכר אבל אליבא דר"ע יש לו קרקע ליטע אחרים במקומן אם ימותו אלו כדמוכח לקמן בשמעתין ועבו, גבי מקדיש ג׳ אילנות בזה אחר זה דאמרינן דלא הקדיש קרקע אמרי׳ אי ר״ע הא מוכר בעין יפה מוכר וכ"ש מקדיש אלמא במוכר ב' אילנות לחבירו דהיינו דומיא דג' אילנות בזה אחר זה דקנה קרקע עם האילן וה"נ אמרינן בחזקת הבתים (לעיל דף לו:) מכר אילנות ושייר קרקע לפניו פלוגתא דר"ע ורבנן ואע"ג דסיפא דמיירי בג' אילנות מוקמינן לקמן באידך פירקין [פב:] אפילו כר"ע מיהו רישא לאו ר״ע היא: יש לו קרקע. ליטע אחר במקומו דבעין רעה מכר לו הקרקע: ואפי לר״ע. גמרא קאמר ליה דאפילו לר"ע אמרה רב הונא דאי לרבנן פשיטא כדפריך לקמן [ע"ב]: **הני מילי**. גבי מכר את הבית ושייר בור ודות דלית ליה שום היוק ללוקח דהא לא מכחשי בארעא והלכך לא חשש לשייר כלום מן הקרקע סביב הבור ולא הדרך אבל אילנות שמקלקלין את הקרקע שייר מן הקרקע עם האילנות אף לחזור וליטע במקומן אם יזקינו אלו משום דלא לימא ליה לוקח עקור אילנך כשימות והיפטר מכאן:

ם א ב ג מייי פכ"ו מהלי מכירה הלי ג ד סמג עשין פנ טוש"ע ח"מ סיי ה ל כ ה טוש"ע ח"מ ה" לטו סעיף ה: מא ד מיי׳ שם ר" טוש"ט י

- מב דוד מיין זה הלי ו
- טוש"ע שם סעיף ו: סד ט י מיי פי"א מהל" זכיה ומתנה הל' כב סמג שם טוש"ע ח"מ סי
- שם שוש"ע חיימי סיי רנג סעיף יד: כ מיי' פכ"ד מהלי מכירה הל' ו סמג שם רנג סעיף רנג סעיף חה כ מיי' פי טוש"ע ח"מ סי' רטו סעיף

מוסף תוספות

א. עיין רשנ״ס ד״ה זכה ורש״ש שס. ב. [דוה] אינו תלוי בעין רעה ובעין יפה, אלא אם הקרקע טפילה להם ונקרא שדה אילן אם לאו. רשנ״ח. אפי׳ ר׳ עקיבא דאית ליה אפיר עקיבא ואית ליה בעלמא מוכר בעין יפה מוכר הכא מודה דנחית לשיורא משום דמכחשי בארעא. שס.

רבינו גרשום